

УДК 159.9

Грицаюк Ю. – ст. гр. БП-21

Тернопільський національний технічний університет імені Івана Пулюя

ПСИХОЛОГІЧНІ АСПЕКТИ ТРОЛІНГУ В СУЧАСНОМУ КІБЕРПРОСТОРІ

Науковий керівник: к.і.н., доцент Щигельська Г. О.

Hrytsaiuk Y.

Ternopil Ivan Pul'uj National Technical University

PSYCHOLOGICAL ASPECTS OF THE TROLLING IN THE MODERN CYBERSPACE

Supervisor: Ph. D, Associate Professor Shchyhelska H. O.

Ключові слова: тролінг, кібер-насильство.

Keywords: trolling, cyber-violence.

Інтернет став нашим новим середовищем проживання – справжньою ноосферою. Разом із масовою комп'ютеризацією та поширенням мережі у всьому світі з'явилися значні можливості впливати на психологію користувачів. Під маніпуляцією слід розуміти прийоми, засновані на психологічному впливі на співрозмовника з метою ввести його в стан роздратування, зіграти на почуттях самолюбства, сорому, використати тонкі особливості психіки людини. Одним із найяскравіших проявів психологічної маніпуляції в Інтернеті є тролінг [1, с.57].

Тролінг (від англ. trolling) – провокаційне твердження, повідомлення, вчинок, зображення, новина, донесена до людини усно або письмово без наміру викликати конструктивний діалог, радше, з наміром, поспостерігати відповіді на вчинок, вивести з емоційної рівноваги, поглузувати, спровокувати конфлікт, флейм, марнослів'я тощо. Згідно з опитуваннями, 4 з 10 людей відчували себе приниженими або «затроленими» в сучасному кіберпросторі [2].

«Тролінг – це гра в підробку особистості, при цьому ніхто, крім гравця, про неї не знає. Троль намагається зарекомендувати себе як типовий користувач, розділяючи спільні інтереси і проблеми групи», – зазначає фахівець по сучасних медіа Джудіт Донат.

Основною метою тролінгу є привернення уваги до власної особи. Створюючи певний віртуальний образ, «троль» прагне загального визнання, популярності, намагається залишити яскраве враження про себе, неважливо, позитивне чи негативне, головне – самовираження, виокремлення з натовпу [1]. В результаті дослідження феномену кібер-насильства дослідники виділили чотири ознаки тролінгу:

1. Троль уникає прямих запитань і ставить їх сам. Таким чином він контролює комунікацію.
2. Поведінку троля можна охарактеризувати як агресивну образу. Такий співрозмовник буде завжди намагатися створити конфлікт або емоційну напруженість.
3. Троль завжди буде намагатися зруйнувати конструктивну комунікацію в співтоваристві і звести все до безглуздої суперечки, лайки.
4. Спроба залучити до конфлікту якомога більше учасників. Чим більше людей включаються в комунікацію, тим більший «успіх» троля [3].

Зазвичай інші користувачі сприймають тролів негативно, схилившись до думки, що це люди, які страждають комплексом неповноцінності, розчаровані чи втомлені від повсякденності. Але психологічна база тролінгу дещо інша. Психологи пов'язують причини тролінгу із таким явищем, як деіндивідуалізація, тобто втратою єдності із власною особистістю, зменшенням рівня самоусвідомлення, що досить легко відбувається за умов інтернет-спілкування. Внаслідок деіндивідуалізації людина стає менш схильною до дотримання суспільних норм поведінки, що може вилитись у досить провокативну, навіть агресивну манеру поводження, часто-густо не властиву троллю у реальному житті.

Головною ціллю тролінгу є внесення в суспільство хаосу. Провокаційні, інколи гумористичного чи іронічно-саркастичного характеру повідомлення тролля спрямовані на залучення інших інтернет-користувачів до безкорисної конфронтації. Чим більше реагує віртуальне суспільство, тим більша можливість тролінгу з боку ініціатора, оскільки увага інших стверджує його впевненість у тому, що його дії досягають поставленої мети – викликати хаос.

Такий штучно створений погром може трансформуватися у одну з двох стадій: стадія втрати контролю і стадія умілого прихованого використання хаосу його творцем з маніпулятивними цілями. При втраті контролю над хаосом може відбутися або його розпалювання, або згасання. Керований безлад може мати такий вигляд: один із модераторів форуму стає «тролем», піднявши дискусійну тему. Він навмисно демонструє свою віртуальну позицію (яка, до речі, може бути вигаданою і різнитися із реальною), відверто протилежну колективній думці більшості. Читаючи таке повідомлення, більшість обурюється і масово йде у наступ, щоб відстояти свою позицію, а «тролеві» саме це й потрібно: наплив користувачів, підвищення рейтингу відвідуваності, «пожвавлення» форуму [1].

Проте, більше шкоди роблять спеціально проплачені певними політичними силами тролі. Вони залишають свої коментарі, причому обов'язково хвалять тих, хто фінансує, і висміюють опонентів «замовника». Проблема полягає в тому, що більшість читачів статей і не підозрюють, що стільки негативних коментарів залишили спеціально проплачені люди. Відповідно думка читача часто змінюється у потрібну сторону, й таким чином «замовник» досягає мети [4].

Отже, тролінг – це своєрідне, здебільшого агресивне, самовираження особистості, з метою введення всеохоплюючого хаосу та утвердження власної самооцінки принижуючи інших. На сьогодні тролінг став одним із провідних методів психологічної маніпуляції, конфліктів та наклепів, як в повсякденному житті так і в політиці, бізнесі та інших сферах життєдіяльності.

Список використаної літератури

1. Могилко С.В. Тролінг як спосіб психологічної маніпуляції в інтернеті [Електронний ресурс], Режим доступу : http://ukrcenter.com/!FilesRepository/Literature%5C_Upload3/b28acd0c-557d-4cb8-a406-b24128dc7311.pdf.
2. Тролінг: Вільна енциклопедія Вікіпедія [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://uk.wikipedia.org/wiki/Тролінг>.
3. Найєм. М. Що таке тролінг і хто стає його жертвою. [Електронний ресурс], Режим доступу: <https://nv.ua/ukr/style/blogs/shcho-take-troling-i-hto-staje-jogo-zhertvoju-blog-mariam-najjem-1310932.html>.
4. Лис П. Що таке тролінг?. [Електронний ресурс], Режим доступу: <http://pavlofox.net/shho-take-troling/>.